

Womhaj Bóh!

Cyisko 38.
17. dez.

Lětnik 1.
1891.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Szmolerczej knihiczišcezečni w Budyschinje a ƙu tam doštać sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

4. advent.

Philippiskich 4, 7: „A tón měr Boži, kotryž wyschšchi je, dyžli wschitkón rosum, wobarnuj wasche wutroby a wasche myšle w Šhrystuŝu Jesuŝu!“

Adventski czaŝ t kónzej khwata, hody ƙu blisko. Těho dla leži hižo něschto hodowneje ƙwětłoscze na dženšniškej epistoli: „Wjeŝelcze ƙo w tym Anjeju, kóždy czaŝ, a saŝo praju: wjeŝelcze ƙo! Nještaraŝe ƙo wo niczo! Tón Anjeŝ je blisko“. A tola adventska je ta czistoscź dusche, kotruž tón japoschtoł nam wschitkim pscheje: „Tón měr Boži, kotryž wyschšchi je, dyžli wschitkón rosum, wobarnuj wasche wutroby a wasche myšle w Šhrystuŝu Jesuŝu!“

Měr na Šraelu, to je wobsamknjenje japoschtołskeho požohnowanja t ƙwjatemu rócžnemu czaŝej. Niz człowstu spokojnoscz, niz semski měr juaje ƙwj. Pawoł jako najwyschšche ƙubło, ale měr Boži, tón měr, ƙajkiž Bóh ƙam w ƙebi ma, ƙajkiž je Šhrystuŝ sa naŝ dobył, ƙajkiž ƙwjaty Duch tym ƙobudźeli, ƙotšiz wěrja — tajki džiwny hluboki a wyŝoki měr Boži pscheje Pawoł ƙwojim Philippiskim a nam.

Škam džiwajo na nještónczne wobŝedźeństwo tuteho měra Pawoł sapocznuje jón mēriež po jeho wyŝokosczi a po jeho hlubokosczi a namaka najpschihodnišchi tón wuras (kłowo), so je wyschšchi dyžli wschitkón rosum. Rosum wschał je wyŝoki, wón doŝahnje wječchi, wón wupyta hlubiny, wón mēri hwěšdy, wón namaka saŝonje natury — my pschipsnawamy jeho wyŝokoscź, so je wyŝoka we wschitkich semskich wězach, wyŝoka we sčtače a domje, we wuměštwje a wědomosczi, w ludowym žiwjenju a ƙwěto-

wym wobkhadženju — haj, chzemy temu Anjeŝej ƙo dźakowacź, so je człowjekej tajki wyŝoki dar rosuma spozczil a jemu tajke wyŝoke nadawki postajil, na kotrymž dyrbi ƙwoje mišchrstwo wopokasacź. Ale jene je wysche: tón měr Boži. „Tak wjele wysche njebjeŝa ƙu, dyžli semja, tak ƙu tež moje pucze wysche, dyžli wasche pucze a moje myšle, dyžli wasche myšle.“ Hdze wón leži? Tón měr Boži leži w Šhrystuŝu Jesuŝu, w žłobiku a na kšizju. Hlaj, tam wiŝa tak hluboko dele, so móže kóžde dźečzo jón doŝahnyč, haj jenož dźečzo, pschetož „jeli so ƙo njewobrocizicze a njebudźecze jako dźečzi, dha wy njebudźecze do njebješkeho kralestwa pschincź“. Džiwnusčki měr Boži! tak wyŝoki, so rosum jeho pschimacź njemóže, tak hluboki a niŝki, so móže jón kóžde dźečzo dozpicź! tak wyŝoki, so rosum jeho dopokasacź, ale tež pschewinyč njemóže, a tola tak niŝki, so njepotne lěta jón wobŝedźecź a saŝitacź a pschitym wumrjecź móža. Boharjo maja bajtu wo jenym škóstniku, s mjenom Tantalus; temu bēsche w ƙmjertnym kraju khostanje napołožene, so dyrbjesche we wodze stacź; ta dźešche jemu hač t spóduj hubje, a chzysche-li ju picź, dha ƙo do saŝy miny; najkraŝnišche plody sčtomow jemu wiŝachu hač t swječšnej hubje, a chzysche-li je jēscź, dha ƙo jemu wuŝunychu. Luby kšesczijano, tajki Tantalus je rosum napscheczjwo Božemu mērej. Tón jemu pschewyŝoko wiŝa, pschetož leži w Bosy; wón jemu pscheniško wiŝa, pschetož leži w Šhrystuŝu, tym kšizžowanym. Nischton jeho nje-pschimnje, dyžli wēra — „dofelž teho dla ƙmy prawi czinjeni psches wēru, dha mamy pokoj s Bohom, psches nascheho Anjeŝa Jesom Šhrysta“. Wērje pať je wón tak ƙłódky, jako plódb sčtoma wēczneho žiwjenja, a tak kraŝny

jako srébit s wéczneho zórta. Tutón mër Boži wobar-
nuje fšhesčijanej wutrobu a tež myšle w Šhrystušu —
w žiwjenju a wumrjeczu.

Mër na Šzraelu! pšchetož tón Šnješ je blifšo!

Mošdželene pucze.

W n. m. m. Janu Bjedriču.

(Pofracžowanje.)

Njetriebach šebi wëž dołho pšchemyšlicž, pšchetož lëpšeho
pšcheproschenja njemóžach nihdže dostacž. Nadžijow tež žaných wjozų
ša žiwjenje njeméjach a bë mi nëtk jeno na starošczi, so bych šo
nětak šdzeržat. Duž chųch s wješkosčju haj prajicž, jako starų
knjes dzeiše, so wón mi tydžen čžaša t wopominjenju wostaji; so
mohł šebi wëž prawje pšchemyšlicž a jemu wotmolnjenje prajicž,
hdyž šašo pšchindže.

Jako bë wotewšot, móžach lëdma čžaša wotčžafacž, w kotrymž
by nahladował pšchischoł, kotrehož chųch šo prawje wuwoprasčecž
w starų knjesu. Tón poš jeno mašo wjedžesche. Prajesche mi
jenož, so knjes „Šybat“ rëta a šo je nježenjenų na wulšim kuble
žiwų a šo wjele dubreho wo nim powjedaju. Nadrobnisčeho mi
njemóžesche ničžo prajicž. Tež njetriebach ničžoho nadrobnisčeho
wiedžicž, pšchetož moje woblamnjenje bë hižo wëšte a jako knjes
Šybat šo wróczi, prajach jemu, so čžu rad špytacž a šo dyrbi
hladacž, hacž móže mje trjebacž. Bëch nëtk s Božej pomožu šašo
tak daloko wuštrwjeny, šo móžach derje lóžishe džëta čžinicž. Težo
dla wša mje knjes Šybat hnydom šobu.

Ach, to bë krasne jëdženje na rjanų dnju, kajž runje
mëjochų, jako móžach přeni raš šašo dušchų čžisty powëtr
s wonach mësto šrëbacž a wutroba bë mi lóžischa hacž bë ša dołho
była, dokelž móžach nëtk šašo bóle s pokojom do pšchichoda hladacž.
Bë wčhał džimne, tak mje to wšchitko wobnowi; njebëch wjozų tak
mjerižų kaž hewat a byrnjež mi hišcže šrudoba hluboko w wu-
trobje išhesche, dha šo tola njemóžach wjozų tak nještróschtnų čžucž
kaž hewat.

Bë kšëtro wulki kruč pucža, kotryž šo na špëschtnų wosu
wjelechų a njemóžach šo nahladacž na bohate pola, pščes kotrež
pšchindžechų, hocž tastachų pščed wulkej šhëžu, kotraž s bëkej
barbu dušchne webarbjena a se šelentmi wofenzami pščed wyš-
kimi wofkami wobdata wot krasneho šeleneho dorna a ščžejatų
šerkow a šwëtkowų rjadkow šo šdalsche, jako by wobšedžer jara
bohata byčž dyrbjat. Wón, tiž bë dužų hižo hušcžischo šo mnu
pščecželnije rëčat, a kaž widžach, wot šwojich džëlaczerjom
wšchudžom wješele postrowjenų, džesche te mni: Šlaj, Ernsto, dha
šmų nëtk domach! Budžesč wot twojeho přenjeno wulëta trochu
wotpraty, duž njecham cze hišcže džensž do twojeje šlužby ša-
pokafacž. To wostajimų hacž do jušisčeho. Džensž jeno: Tón
Šnješ wobarnuj twój wonkšód a twój nutššhód!

Šenemu s čžornų, tiž bëchu pšchi pšchithadženu wosa pšchi-
bëžeti, kofasche knjes Šybat, šo bychų mje do mojeje štwų domjedli
a jako bëch tam šam, w šafnej pščecželnije a rjenje wuhotowanej
štricžų, dha, Wilhelmo, čžehnjesche mi přeni raš šašo po Šany-
Marinej šmjerczi myšl na modlenie pščes wutrobu. Njebë žana
modlitwa, kotruz prajach; ale tón džëti móžach šebi šašo bjes hnewa
na Boha myšlicž.

A s pšchichodnų dnjom šo šapocža nowe žiwjenje ša mnje,
niž jeno dla noweho šteinisčëža, do kotrehož bëch pšchischoł, ale
tež, dokelž w knjesa Šybatowų domje šo moja wutroba wob-
nowjecž pocža. Bëch hižo šródku čžaš pola šwojeho knjesa, a mëjach
šo derje, duž wón jedyn džëti te mni rjeknu: Ššlyš, Ernsto,
šmų s tobu špokojom a šo tebi dowëru. Mi paš je, jako by ty
někajku potajnu šrudobu abo někajku potajnu winu ša šobu wokoło
nošycž dyrbjat; maš-li dowër enje te mni, dha praj mi, ššto cze
tyšči. Džesche to tak wótzowizų, šo hinał njemóžach, hacž šo
dyrbjach jemu moju žyku historiju powjedacž. A ja powjedach
wot špocžatka, wo šwojej maczeri, wo škóžach, wo šwojim šbožu
a wo šwojej šrudobje, a wo šwojich myšlach na wječjenje a w
šwojim čžëtnjenju, a wón pošluchasche čžicho a njeprajesche žaneho
šłowčža. Šeno jako jemu wo mojej šrudobje powjedach, dha pšchitry
šebi woczi s ruku a bë tak, jako by jemu tež šrudnje byčo, a
potom, hdyž jemu wo mojim morkotanju pščecžiwu Bohu powjedach,
dha hladasche na mnje s hlubokej šrudobu a džesche na pošledku, jako
bëch hotowų: Šaj, lubų Ernsto, čžlowjekowa wutroba wumyšl šebi
pucž, ale tón Šnješ wjedže šam jeho kšód. Šo šų ty šhonił, kaž
tež ja. Daj tebi Wóh hnadu, šo by tež hišcže wušnacž mohł,

kaž šmų ja wušnacž nawušnuł: Šnježe, niž moja, ale twoja wola
šo štan.

A wón rëčesche hišcže dołho šo mnu, a kaž na tutųm, dha
namafach pšchichodnje nimale na kóždnų dnju hodžinku, hdyž mój
knjes mi do šwojeje wutrobų hladacž dasche a mi Bože wotpohladų
a jeho pucže wukadowasche. Mi të tón wječor, jako by šo mi
džako a ša dołho njemóžach wušnyčž, dokelž mi pščezšo šašo
w mušchomaj šlincžesche, šštož bë mi hižo jedyn raš t wutrobje
šchšo — wëšch hišcže, Wilhelmo, ššto twój njeboh nan te mni
džesche? — čžlowjeka wutroba wumyšli šebi šwój pucž, ale tón
Šnješ wjedže šam jeho kšód. Ach, ja tëch tež šwój pucž po šamšnei
radže pštuł a njeméjach žaneho šboža a žancho žohnowanja s tym
— a pšchi tym štejesche mi pščezšo šašo šłowo pščed wocžomaj
a palešche mi na wutrobje, kotrež bë mi moja macž w šmjertnej
hodžinje pšchitowala: Wostan šwërnų a šdžerž šo prawje, pšchetož
tastim šo na pošledk derje pošdže. Ach, bëch ja to džeržat? Nje-
bëch wotpadnuł wot šwojeho Boha? Njebëch šo džeržat t bjes-
bóžnųm, tiž šo pščecžiwu Bohu šbëhuja? njebëch wëru šaprewat?
W tej nožų, Wilhelmo, šmų nëššto čžuk wot poškutnųch bolosčžow,
ale jako bëch se šylšami a s modlitwu wo hnadu a wodawanje
wušnuł, dha šo mi džijesche, šo bë jandžel te mni pšchischoł, kotruz
mëšesche mojeje Šany-Marine woblicžo a jeje hlób a džesche te mni:
Dowër šo, tebi šų twoje hrëchi wodate. Dži šwój pucž s mërom!
— A wot teho čžaša šem bë hinał šo mnu. Šamjëntna wutroba
të wotewšata a mi mjašna wutroba data a pščes Božu
hnadu a šwërne wóženje a dobroproščenje mojejo knjesa, tiž šo
mi jako nan wopokafšo, šmų wëru namafat, kotraž nješedži w ercže
a niž w šwonkownųm wašchju a šmų nawušnuł, temu Šnješej šo
ša wšchitko džakowacž, šštož je mi dał, wššebje ša šrudobu, bjes
kotrež šnano njebych nihdy pucž do Božeho kraleštwu namafat.
Njemóžach šebi to myšlicž w přjedawšich dnjach. Wola knjesa
Šybatja w Amerizų šmų jo rošymicž wušnuł a šwój trošcht w tym
namafat, čžehož čžu šo hacž do šmjercze wješelicž, šo dyrbinų
pščes wjele šrudobų šaščž do Božeho kraleštwu.

Šštož šmų dale šhonił, je s mašo šłowami prajene: šmų
pola šwojeho knjesa wostat hacž t jeho šbožnej šmjerczi a šwój
hromadže šwojeho Boha šhwalikoj, ša wšchitko, šštož je na namaj
čžinił. Pščed lëtom je šsprawny muž t wëcznemu wotpocžinkej ša-
šchot a hdyž na to šo dopominju, dyrbjų prošycž: Tež moju dušchu
njech numože šmjercž tuteho praweho. Šdnyž šo jeho wotšafanje
wotewri, namafa šo, šo bë mi najwjetšči džël šwojeho šamoženja
šawostajit; šhonič tež, šo bë hojërne šatožit, hdyž bëchu mje po
šóždnųm nješbožu pšchijeli. Droheho muža, mojejo čžëlneho a
duchowneho dobročžela pohrjebacž pomhawšchi mje ničžo wjažų
w Amerizų njedžerschesche. Mëjach drje hišcže dlëšchi čžaš se ša-
rjadowanjom šwojich noležnosčžow čžinicž, ale žadoščž po wótzųm
krajų šacžuwach pščezšo móžnišcho a nëtk šhwalu Boha, šo je mi
mojejo jenicžkeho pščecžela hišcže šašo namafacž dał a šo je mi
twoja wutroba, mój lubų Wilhelmo, hišcže wostała. Nëtk čžu
hišcže junu, jeli budu w nalëčžu hišcže žiwų, t romu mojeje
Šany-Marje a potom, jeli šo Wóh čže, wostanu jow, doniž moje
šemšte pucžowanje nješčestanje.

Mjelcžų dasche Šcholta pščecželej ruku a jako tón jemu do
wócžka pohlada, móžesche w nim džat ša šwoje powjedanje a
pščedewšacže čžitacž.

(Pofracžowanje.)

Šodownų wopyt pola špišacžela šozial- demokratifšich nowinow.

Wot Š. N.

(Pofracžowanje a ščónčenje.)

Duchownų Niebergall tamnemu redaktorj s křutymi šłowami
porokowasche, na kaje bjesbóžne, nješprawne wašchne wón jako
špišacžel šozialdemokratifšich nowinow štkuje, šo by wbohich nje-
rošomnų džëlaczerjom do šwojich šncžow došahnył, přjedy hacž
šo dohladaja, hdyž šų a přjedy hacž tak prawje wjedža, ššto
čžedža a jemu s jeho nješnicžomneho štkowanja a ludži šašlepja-
žeho wašchnja najšórsche pščed woczi džeržesche:

1. Šštož čže prawų šozialdemokratifšiki redaktor byčž, tón
njech šebi wulku žerdž wosmje a na nju tošlu pšchibije, na kotruz
je s wulšimi pišnikami napišat: „Tu móže šo wšchón njerjad
wotmjetacž!“ a bórų kóždnų myšlų džëlacžer, kotremuž je du-
chowny, šabřikant abo mëšcžanošta na paš štušit, šwoju bolosčž
tam pšchinješe a šwoju ščóžbu wupraji.

2. Šdžëž hdy derje šmyšleni ludžo džëlaczerjom t šutowanju
napominaja, tam njech wón (šozialdemokratifšiki redaktor) najnižšchu.

msdu won vyta, kotraž so hdyže pšeczi a potom rošhorjeny so prascha: Pšchi tym dyrbja dželaczerjo lutowacz? Zenje pat njech njepraji, so by wjele dželaczerjom pšches pilnoscz a spoškojnoscz t nječemu pšchiucž mšhlo.

3. Hdyž sčto dželaczerjam radu dama, so bychu swoje sabawjenja kufk wobmješowali, potom njech wón dželaczerjom s tym samolwi, so behaczi hišcže wjele hóršche žiwjenje wjedu. To drje je rot waš (t temu redaktorj) njerofomnje; pšchetož hdyž wy wascheho šyna Sakuba lepice, so něščto mało kradnje, a chzeczje jeho nabicž, kaž so šluscha a wón chzyl so s tym samolwicž, so je jeho bratr Pětr hišcže wjazy kradnył, dha wy to płaczičž njedacze, ale wobeju pokhoštacze. Haj, hdyž wy tym swojim tostu radu dawacze, dha je to njerofomnje; ale wy na jich hłuposcz twaricze a macze dobru nadžiju, so waschi czitarjo sa tym njepršchiindu. (!)

4. Wo wěre wy tak tym redaktorom sozjaldemokratiskich nowinow radžicze: Hdyž chzecz twojim ludžom wěru (kotraž je wam wšchudžom na puczu) wušmješowacz, dha mjenuj jenož wšchitke te hrubosczje a hłuposczje, kotrež su so w starých czachach stawe, a potom rošhorjeny sawokaj: „Tu widžišč kichesczjanstwo! Hdyže rošjafnjenoscz a człowške czucze wostanje?“ Twoji czitarjo sa tym njepršchiindu, so žyła wěž, hdyž so tež tu a tam wopacznosczje wot człowjekow czinja, hišcže wopaczna a šudžena njeje. Hdyž su w starým czachu něfotši tajžy semjenje so swojich hrodow na rubjensstwo wuczahowali, dha s tym njemóžejch semjanstwo šabudžicž; hdyž so něfotre pady mandželstwalamanja namakaju, tola teho dla žyly porjad mandželstwa hubjeny njeje; d'a něfotrych podwšchlow, kotřiz so hrubje a njechódnje šadžeržo, žyke wójško šatamacž njemóžejch, a dofelž su něfotši šubrikantjo twjerdi a bješ wutrobny sa swojich ludži, jim wšchém winu dawacz njemóžejch. Twoji czitarjo wopacznoscz tajkeho myšljenja nješapšchimnu tak mało kaž to, so wasch jenož dwaj hornžaj s barbu, w jenyh je ščera barba, w druhim ščto-czerwjena; s tej ščerej wšchě nětczišche wobstejnoscze pomórasch, so nicžo widžecz njeje wo dobrych czucžach, wo sprawných knježich, kiž so šwěru sa swojich dželaczerjom staraja (kaž to žadun tajki nahladowar pšchichodneho sozjaldemokratiskeho štata šamóhł njeby) — s tej ščto-czerwjenej barbu pak so wšcho, ščtož je w waschich wuczach wopaczne (a to je nimale wšcho), šwětke a rjane pobarbi.

Haj wy so njehanbujecze hišcže dale hičž w swojich radach, kotrež t sawjedženju woboheho luda dawacze.

Samjelcž abo mor s hordym šłowom wšchitko, ščtož so wot kichesczjanškeho boka sa šbože dželaczerjom štawa, kaž by na pšch škutkowanjju ewangelško-sozjalneho kongreša (šhromadžišny), na kotrymž šprawni mužojo wuprajichu, so wšcho šbože wot duchowneho s nowa narodženja wšchitkich ščtantow docžakaju, s tym waznoicz wasł: „Šwóčerowy duch létasche wyšče wšcheho“, a kaž by šwěrneho šararja Webera s tym pšchiprajenjom do boka ščmórnnył: „To je tón, kiž chze — mjenujžy sa bješbóžnyh njedoczinkow — měšto rošwješelenja w jastwje šašo ščtrafu puřow šawjelcž, w 19. létštotetku!“ Haj, to by nusne bylo. Ščtož so jako człowjek nješadžerži, s tym so tež njetrjeba kaž s człowjekom wobšhadžecz. Ale wy tak štejicze: jeno niž prajicž, ščto je pobožny Bodelšchwingh a wšchitžy drusy šučerňi a ščto su wšchitke pobožne towarštwa sa wotštronjenje czelneje a duchowneje nusy dželaczerjom czinike, ale jenož šwarjecž a šebi prawje hubu torhacz na wšcho — to je wasche hešlo!

5. Pašle, s kotrymž chzecz ludži do twojich šebicžnyh sozjaldemokratiskich wotpohladow popadnyčž, prawje potajnje napowlecž so tam kaž počž w pašlach twoja pšcheczelnoscz t dželaczerjam šččeroło leži, potom lud sa tym njepršchiindže, so su to pašle. Ššwar a lub jeno pšchezo, ale nječziň tola nicžo, so by nětczišchu nusu wotwobrocził, ludžo dyrbja so w hubjenštwje a nješpoškojnosczji šdžeržecz!

Hdyž nětko hromadžje šwopšchijamy, ščto wy czinicze, dha dyrbimny wotmolwicž: jara wjele, ale nicžo dobre! Wy lud hórki czinicze, wy jón pšcheczimo bohattyh našchczumaczje, so so s nimi tola w dobrým šjednał njeby, wy jemu tak došho wo jeho nusy a hubjenštwi rěczičze, doniž kóždy na nju hordny njeje; wy pšchekrašnicze tyč, kiž su wopaf pšchibahali a pšches to ludej czucze sa wěrnosczž franjecze; pšches wasche šwarjenje a wumjetowanje lud hrubny czinicze; wy jemu wobrašujecze njemóžne kraleštwjo, do kotrehož pucž jenož pšches rošpadantki nětcziškich wobstejnoscžow wjedže, wy lud naduwaczje s waschej ščazenej wědomosczju a czinicze jón nješpoškojny šam se šobu s waschim rošjafnjem, wy jón nješapominaczje, so nješpóczimowšcže a wopit-

šawa hładacz, wy pošhynicze nahrabnosczž a žadosczimowšcž a šawišczž a hidjenje: **Šladaj, ludo, tajžy chzedža twoji pšcheczeljjo, twoji wumožnižy bycz!!**

Wascha pšchibškuschnosczž pak je“, duchowny ščoncžnje sozjaldemokratu napominacze, „pomhacz, pomhacz se ščedkami wěrneho a špromneho imyšljenja, hódneje nědomosczje. Wy dyrbicze wulku newetnóřbu našcheho człowškeho towarštwa pšchihotowacz, podšperacz dželajo na powšchitkowne duchowne s nowa narodženje něšchitkich ščtantow, tak došho kaž to hišcže so ščto njeje, dyrbicze pak lud t temu pohnuwacz, so by tež swoju nusu ščšerom nješšł a so wo nětcziškich wobstejnoscžach ščžowal.

To je ta prawa pomoz, so człowjek człowjekej štému pomha, so móže šebi šam pomhacz! Se wšchém waschim rošjafnjem njeje nicžo pomhane, dofelž wone kaž chzeczka nještrowa jědž w želcku leži a potom dale: ščto pomha ščšeremu, hdyž wón we waschich nowinach czita, kažki ma šemja wot měšaczka wobšladana napřhład, ale žaneho rošwucženja njedostawa, tak ma so sa swoje nuštrawjenje ščaracz. Ščto pomhaja hospořny wasche mudre nastawki wo pšchirodže a jeje twórbje, hdyž wona nicžo wo tym nješšlychi, kotra jědž je ščtna a štrowa. Mi je jasne, so chzeczje s takimi wyššokimi wědomoštnyhmi nastawkami jenož pšched ludom so hordžicž, ale so wy šam wěcže, so na to waschne wobstejnoscze polěpšchicž njemóžecze.

Wy ščoržicze na hubjene bydlenja; ale prajcže tež swojim czitarjam, so móže so s porjadom, lořtom a wodu wjele w nich czinicž.

Čeho dla ženje wo wczehnjemju džeczji njepršaczje, ščtož by tola nusne bylo? Čeho dla wy, kiž šče tu w druhich wěžach hnydom s licžbami, swojim nješpowjedaczje, so w našchim wóžnyh kraju so sa 500 millijonow hriwnow palenža sa létu wupije, to je wjazy, hacž wudawki sa wójško wuczinja, na kotrež wy tak jara ščoržicze?

Čeho dla ženje we waschich nowinach nješteti, so je šakón w hiřtoriji, po kotrymž so wulki ščutk a wošebje wušwobodjenje ženje bješ duchowneho šnowa narodženja nještawa? Wy na wotczehnjemje šnutškwowneho człowjeka s žyła nješhadaczje! Šapoczžje najšprjedy s tym a pšchi waschej widženosczji bješ waschim pšchiwiškom móže tež žohnowanje bycz! Džel mojeje wošady, kotraž je so wam pšchiwobrocziła, wam jako mojemu wšfarej sa duchowne šššaranje pšchepodam, bješ tym so chzu ja nad tymi druhimi dželacz, doniž hromadžje něščto njedoczijemny.

Ščšowajecze lud pšched ščazemjom, wobtwjerdžecze jeho šwědomnje a šwěrnosczž, napominajecze jón, so šče a nješpóczimowšcže w šłowach a ščutkach so hłada, napominajecze jón, so so palenžpicža wostaji, dželaczje pšcheczimo lěniřtwju na tak mjenowanej módrej wóndželi, pošhynicze hódne imyšljenje, so džeczji swojich ščaršchich czelcžy, napominajecze lud tež pšchi mašej šakšlužbie t lutowanju, wobarajecze žadosczimowšczi a žadanju po šwětných wješelach, prajcže młodemu ludej, so so nješšrbji pšcheshche ženicz bješ mašeho šamozjenja a bješ kóždeho našhonenja w žiwjenju, poššujecze bješ pšchelitacza na to, so su mēr, póczimowšcž a dobre mjeno wjazy winojte, hacž hriwny a tolerje, ščarajecze so sa wutworjenje dobrego, hódneho imyšljenja w ludu a potom cziniczje, ščtož czinicž móžecze, so by lud hacž na czach powšchitkowneho duchowneho polěpšchjenja šnješšlity a ščšwjom był s tym, ščtož ma! Ša wém, so so wy bojicze, so czitarjom swojich nowinow šhubicze, hdyž chzeczje lud tak wotczahnyčž. Njebojicze so teho, czi najlěpšchi nješšbu, kiž so tajkeho wotczehnjemja boja. Tón, kotremuž so hody našche wutrobny hórja a našche šwěczki šwěczja, je šwój lud sa wěrnosczž woczahnyšchi wjazy hacž to šhubil a je pšchi tym wšchém, ně runje pšches to tym swojim był nješščone žohnowanje. Wudžcže božemje a měicze prawje žohnowaný hodowny šwjedžen!“

Tak duchowny šššorjeny sozjaldemokratiskemu redaktorj rěcžesche. Še wulke praschenje, hacž je tamny temu napominanjju, so wotn-obroczičž wot teho bješbóžneho lud do ščazemja šawjedžazeho šebicžneho czinjenja a šobu dželacz sa duchowne wobnowjenje našcheho luda, poššuchacz — ale wotmolwicž tola nicžo njemóžesche, šbity so tola czujesche pšches tute wobšwědczenje swojich nješčizomnyh wotpohladow. A kóždy, kiž je ščnawo tež nješpoškojny a na nusu ščorži a ščnawo hižo s jenyh wóczkom na tamnyh wopacznyh profetow lěpšcheho czacha, na sozjaldemokratu, hłada, njech s tutých šłowow tuteho duchowneho nawuřnje, so nad nami leži, so šašo lěpšche czachy ščšhadžejja, hdyž so wy polěpšchimny w našchich wutrobach a nowe žiwjenje šapoczjinamy pod šššorhoju teho, kiž je na přěnim hodownyh šwjedženju t nam dele pšchishoč a nam pucž poššaf t prawemu žiwjenju.

Diaconijnski dom w Lehmgrubenje w Wrótkławju (Bresławje)

je 16. novembra swój 19lětny swjedzeń mět. Tak derje t swjedzeńskej Božej službje, kaž tež t posdžischemu swjeczenju bě wo wjele pscheczelow a stawow tuteho doma seschło. Knjes farar Baatichka s Dignizy dzeržesche swjedzeńske předomanje wo 2 Mój. 15, 26: Za sym tón Knjes, twój lékar! s móznymi słowami Ahrystuhowymi 1. jako diaconijnskeho doma twjerdy a jeniczi sažošt, 2. jako praweho lékara wschittich ranow psched woczy stajo. Bichi posdžischemu swjeczenju rěczachu hiščeje někotři knjeza a woteda diaconijnski duchowny knjes s Worries létu rošprawu. Po tej famej ma diaconijnski wustaw nětk 165 kotrow na 145 stazijach. S nim pschistupja 23 nowe kotry. Wupóblane buch u we poslednim lěcže 13 kotry. W hojerni, kotraž je so w Wrótkławju wotewrila, a w hojerni „Bethesda“ sa džeczi bu 1638 thorych, wulkich a małych, pschijatyh. Tež w herbskimaj wošadomaj, w Minakalskej a w Krjebjanskej, džekatej 2 kotise hižo mnohe léta s wulkim zohnowanjom. Dži, luby pscheczelo, kiz w tutymaj wošadomaj abo w jeju bliskosceji bydlisch, ras, knano t hodownemu wobradženju, do małodžeczaznych schulow tuteju kotrow a ty smješch swoje wutrobne wješele na lubosnym woczehnjenu a wohladanju jeju džeczatkow. Wot meje sem so w kapalnizy diaconijnskeho doma w Wrótkławju Boža služba wotdzeržuje a so tak ludžom wjazy skladnosceje posticzuje, Bože słowo křishecž. Wschaf tež město Wrótkław pschewjele Božich domow wěcže nima. Dawno hižo wotmyšleny twar doma sa došlužene kotry njeje so hiščeje sapoczecž móht a tón je runje sa kotry tak jara nusny. 200—300 džeczi, kotrež wschědnje w macžernym domje schulu wopytuja, nje-dadža spróznym a wotpoczowanja potrebnym staršchim kotram žaneho czicheho blecžka w domje namakadž. Dale pomjeda rošprawa wo wulkich wustawach, kotrež je katholicka zyrkej runje w bliskosceji nascheho diaconijnskeho doma sažožila: 1. Wustaw: Marja pomhaj. 2. Hojernja sa džeczi t swj. Hani. 3. Katholicu hraju schulu. 4. so twari katholicka zyrkej. To su krašne, wulke a bohate twary, kotrež naš wobdawaju, pornio kotrymž ewangelski diaconijnski dom so nimale žyle shubi a khudy sacžishecž czini. Schto dyrbi so jow stacz? Ně, wot nascheho boža nicžoho hinajscheho hacž swjate wo wjetu džekanje, so bychu so wschitke schody nascheho luda sahojile. Ale t džekanju wo wjetu křuscheja kředki, kotrež my runje nimamy. So by swjaty stutk tuteho diaconijnskeho doma, kotryž je runje psches swoje džekło nad małymi tak jara wažny, tež pola naš wjele pscheczelow namakadž! Wschaf je najwjetšche zohnowanje sa kóždu wješ, hdyž móžetaj starškej s měrom so na džekło podadž a swoje małusche wěstemu lubemu wotczehnjenu diaconijnskeje kotry w małodžeczaznej schuli wostajicž. Wschede wschěm pak je nam herbskich holžow sa tajke džekło w naschich wšach trjeba. So njebychu so dołho komdžile; ale rucže, hdyž Knjes woła, na jeho hłóš počkuchaje! Wrótkławski dom pak chžyl luby Knjes dale bohacže zohnowacz!

Rošhlad w naschim czaju.

Jeho Majestoscž khěžor Wylem so sańženu njeđzelu, pschi wěrowanju prynza Saksko-Altenburgskeho s prynzežu Helenu s Meklenburg-Strelitz w Meklenburgskej pobymšchi, do Scheczecžina poda, hdyž bu nowa panzerowa kóž wot njeho s mjenom „Weißenburg“ wulšhecžena, t dopomnjenju na njebozcizkeho khěžora Friedricha, kiz bě jako kónprynz na Weißenburgskim bitwishecžu přenje dobyče sa němsku jednotu dobył.

Khěžorstwowy kejm (reichstag) nětko s wulkej pilnosczu a naležnosczu wikowanške wuczinjena, wot němškeho khěžorstwa s Awstrijskej, Italskej, Belgiskej a Schpaniskej wobsamknjene, muradžuje, kotrež dyrbjja němste ratarštwo po móžnosceji sakitacz, s dohom pak tež wikowanju s mjenowanymi krajemi wschelake polóženje pschewješcz. Wschelake schtanty tutym wuczinjenam se wschelakimi nadžijemi napschecžiwu hladaju; to pak je wěste, so budža wone šobu móžny sawdawł dalscheho měra, kaž tež khěžorstwowy kanzler wobkřezesche: „Kraje, t trojoswjastej křuschoze, su spósnate, so maja lěpsche czinicž, dylži kebi bješ šobu krej wuzhacz.“

China, tute wulke asiške móžnarštwo, ma so s wulkim nje-měrom bėdžicž. We wjele provincach nastachu czěžke sběžki pschecžiwu khěžorstkim sastojnikam a wójskam, w kotrych mějach schecžijenjo najšrudnišcho czěrcpicž. Wschě mižionštwu, ewangelske kaž

katholicke, europiske kaž amerikanške, buch u sanicžene a Chinesojo wot nich wobroczeni a wot póhanskich sběžkarjow se žakofšnymi czwillemi draczowani. Kaž so sda, buch u sběžkarjo wot chinešskich mandarinow (wškolich sastojnikow) naschecžuwani, kotřiz so s wulkej sawiscžu na potracžowanju europiskeje šđžekanosceje a wošebje němškeje samožnosceje pohorschowachu a nětk wscho žuse wutupicž chzedža. Wobcžezowanja a šforžby europiskich móžnarštwow hacž dotal hiščeje wjele pomhaje nješbu. Boh tón Knjes kam chžyl naschim wobohim wěrybratram w Chinesiskej pomhacz, so to špytowanje tak kónža dobudže, so woni jo šnjescž móža.

Na Boži džekł.

Dženš Boži džekł my swjecžimy,
Wschěm ludam w swěcže šnajomny.
Schwal tutón džekł, schtóz w njeju je
A schtóz ma tudy žiwjenje.

Ma tebje ludy czakachu,
Hacz czab bu dopjelnyeny tu;
Duž póžla Boh nam s wškolka
Šsam šwojoh' šyno, šbožnika.

Hdyž tutón džiw ja wopomnju,
Dha duškej myšle woteńdu;
Wón modli so we hnutosceji,
So Boh je wěcžny w lubosceji.

So hrěschnik hnadu dostał by,
Bu niški, šwěta knježe ty;
Wša džekł na naschim człowjestwi
A šwojich bratrow wobiboži.

Twój kral, o Zion, t tebi dže.
„Ja du“, tam šteji wšane,
„So czinju, schtóz Boh pschitasa“.
Čžescž temu, kiz dže wot Knjesa!

Kiz by so człowjek scžinil kam,
Boh s nami, měry šerschta nam,
Tych starých wótzow nadžija,
Čže, Božo, kralo, czescžu ja!

Ty, kiz naš wulky wobšbožisch,
Šso s křwju a s czěłom šjednocišch,
Nasch pschecžel a nasch bratsit by,
My s tobu Bože džeczi šmy.

D wěrnoscž počna krašnosceje!
Ta moju dušchu posbėhnje.
D wěrnoscž počna šbožnosceje!
Šsy mojej' dušce wješele.

Pad jeneho šwět škajł je.
Wschěch jedyn šřednik šdžeržecž chže.
Schto bojišch so, hdyž pomha czi,
Kiz Bohu šedži na tlini.

Wy pschekrašnjeni, wyskajče,
So narodžil so šbožnik je;
Tež my džekł Ahrystej špěwamy,
Kiz hiščeje w šmjertnym czěle šmy.

4. adventa.

Njeđzela	Joh. 1, 19—28.	Jil. 4, 4—7.
Póndžela	Jef. 55, 1—5.	Joh. 6, 52—59.
Wutora	= 55, 6—13.	= 6, 60—71.
Šarjeda	= 57, 15—21.	= 8, 31—36.
Schtwórtk	Joh. 3, 16—21.	Sach. 6, 9—10.
Pjatk	Luf. 2, 1—14.	Tit. 2, 11—14.
Šsobota	= 2, 15—20.	= 3, 4—7.

„Pomhaj Boh“ je wot nětka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschecžewarńjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Ma schtwórcž léta płacži wón 40 np., jenotliwe czěžka so po 4 np. pschedawaju.